II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 3. december 1997

om en procedure efter Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89

(Sag IV/M.942 — VEBA/Degussa)

(meddelt under nummer K(1997) 3833)

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(98/455/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab,

under henvisning til Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 af 21. december 1989 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser [1], særlig artikel 8, stk. 2,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 57,

under henvisning til Kommissionens beslutning af 2. september 1997 om at indlede procedure,

efter høring af Det Rådgivende Udvalg for Kontrol med Fusioner og Virksomhedsovertagelser [2], og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Den 2. juli 1997 modtog Kommissionen en anmeldelse i henhold til artikel 4 i Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 (fusionsforordningen) af en påtænkt transaktion, hvorved VEBA AG (herefter benævnt »VEBA«) agtede at overtage kontrollen med Degussa AG (herefter benævnt »Degussa«). Da anmeldelsen undlod at nævne, at VEBA-dattervirksomheden Hüls opererer på et af de relevante markeder, nemlig markedet for pyrogen silica, via et joint venture-selskab blev anmeldelsen den 28. juli 1997 erklæret for ufuldstændig. Anmeldelsen blev suppleret med de fornødne nye oplysninger den 31. juli 1997.

(2) Ved beslutning af 22. juli 1997 beordrede Kommissionen en udsættelse af den anmeldte fusion i overensstemmelse med fusionsforordningens artikel 7, stk. 2, og artikel 18, stk. 2, indtil den havde vedtaget en endelig beslutning.

(3) Ved beslutning af 2. september 1997 indledte Kommissionen en procedure efter fusionsforordningens artikel 6, stk. 1, litra c).

I. PARTERNE

(4) VEBA udøver virksomhed på især følgende områder: elektricitet, kemikalier, olie, handel/transport/tjenesteydelser og telekommunikation. VEBA's kemikalievirksomhed varetages af datterselskabet Hüls og Hüls' datterselskaber Röhm og Servo.

(5) Degussa er aktiv på følgende områder: kemikalier, sundhedsprodukter og næringsmidler, ædelmetaller og bankvirksomhed.

[1] EFT L 395 af 30. 12. 1989, s. 1 (berigtiget i EFT L 257 af 21. 9. 1990, s. 13).
[2] EFT C 224 af 17. 7. 1998.

II. TRANSAKTIONEN

(6) VEBA agter at overtage samtlige kapitalandele i GFC Gesellschaft für Chemiewerte mbH (herefter benævnt »GFC«). GFC ejer 33 520 000 Degussa-aktier. Degussa har en egenkapital på 460 297 500 DEM fordelt på 92 059 500 aktier, og til alle aktier er knyttet samme stemmerettigheder. GCF ejer således 36,41 % af aktierne i Degussa.

III. FUSION

(7) Den anmeldte transaktion udgør en fusion som omhandlet i fusionsforordningens artikel 3, stk. 1, litra b), da VEBA agter at overtage enekontrollen med Degussa.

(8) De seneste fem år har fremmødet på Degussas årlige generalforsamlinger ligget på under 68 % (1993: 67,38 %, 1994: 63,49 %, 1995: 67,95 %, 1996: 66,78 % og 1997: 67,84 %). En andel på 36,41 % af aktierne har således givet GFC en sikker majoritet på generalforsamlingerne, og GFC har da kontrolleret Degussa. Ved at overtage GFC vil VEBA derfor også overtage kontrollen med Degussa.

(9) Med et simpelt flertal af stemmerne på generalforsamlingen kan VEBA udpege aktionærernes repræsentanter i bestyrelsen. Bestyrelsen kan udpege eller afsætte medlemmer af direktionen med simpelt flertal. Det betyder, at den, der besidder et simpelt flertal på generalforsamlingen, kan styre Degussas forretningsaktiviteter.

(10) Som følge af fusionen bliver VEBA langt den største aktionær i Degussa. Den næststørste aktionær ejer kun 6,8 % af aktierne, mens resten af aktierne er spredt på et meget stort antal småaktionærer. VEBA er den eneste store industrielle aktionær med kendskab til de relevante markeder og brancher. Den næststørste aktionær med 6,8 % af aktierne er en amerikansk familie uden et lignende kendskab til markedet. De utallige småaktionærer har hver især ingen mulighed for at udøve nogen afgørende indflydelse på Degussas forretningsaktiviteter, og de har hidtil heller ikke gjort noget forsøg på at gøre det i fællesskab.

(11) Med VEBA's sikre flertal på Degussas generalforsamlinger og i betragtning af de øvrige omstændigheder er det derfor givet, at VEBA vil overtage den faktiske kontrol med Degussa.

IV. FÆLLESSKABDIMENSION

(12) VEBA og Degussa har tilsammen en omsætning på verdensplan på over 5 mia. ECU (VEBA 39,04 mia. ECU og Degussa 7,22 mia. ECU). Hvert af selskaberne har en samlet omsætning i Fællesskabet på over 250 mio. ECU (VEBA 32,15 mia. ECU og Degussa 3,59 mia. ECU). VEBA realiserer over to tredjedele af sin omsætning på fællesskabsplan i Tyskland. Degussa realiserer ikke over to tredjedele af sin omsætning på fællesskabsplan i én og samme medlemsstat. Fusionen er derfor af fællesskabsdimension.

V. VURDERING PÅ GRUNDLAG AF FUSIONSFORORDNINGENS ARTIKEL 2

(13) Der optræder en vis overlapning mellem VEBA's og Degussas aktiviteter inden for kemiske produkter. Der er behov for at se nærmere på følgende områder: methylmethacrylat, methacrylsyre, gennemsigtige plastmaterialer, PVC-produktionshjælpemidler på acrylatbasis, organosilaner, siliciumtetrachlorid, pyrogen silica, diaminer/polyaminer og reagenser til fremstilling af kationisk stivelse. Med hensyn til alle andre områder og også for så vidt angår virksomhedernes øvrige forretningsaktiviteter er der ingen overlapning, og der er således i mangel af andre oplysninger intet, der tyder på, at virksomhedernes nuværende stilling på markedet vil blive styrket i kraft af fusionen.

A. Relevante produktmarkeder

1. *Methylmethacrylat*

(14) Methylmethacrylat (herefter benævnt »MMA«) er en såkaldt basismonomer, der danner grundlag for en stor del af de øvrige methacrylprodukter. MMA fremstilles normalt ved hjælp af den såkaldte ACH-proces på basis af hydrogencyanid, methanol og acetone. MMA er en væske, der ikke umiddelbart anvendes som slutprodukt. Som regel videreforarbejdes MMA gennem en polymerisation til f.eks. polymethylmethacrylat, der er et gennemsigtigt plastmateriale. Ifølge oplysninger fra aftagere og producenter kan MMA ikke erstattes af andre produkter. Kommissionen konkluderer derfor, at MMA udgør et særskilt relevant produktmarked.

2. *Methacrylsyre*

(15) Methacrylsyre (herefter benævnt »MAS«) er også en basismonomer, der er tæt beslægtet med MMA. Også MAS bliver som regel fremstillet ved hjælp af ACH-processen på basis af de samme udgangsstoffer, dog uden tilsætning af methanol. Heller ikke MAS benyttes som slutprodukt, men videreforarbejdes til andre methacrylprodukter. MAS

benyttes i stort omfang i lakharpiks og dispersioner, der videreforarbejdes til maling og forskellige former for lak. MAS og MMA forsyner de produkter, som de videreforarbejdes til, med forskellige egenskaber, og ud fra brugerens synspunkt er de derfor ikke, indbyrdes substituerbare. Det bekræftes af parterne, konkurrenter og aftagere. MAS udgør derfor et særskilt relevant produktmarked.

3. *Gennemsigtige plastmaterialer*

(16) Gennemsigtige plastmaterialer er formbare, gennemsigtige kemiske produkter, der i kraft af deres gennemsigtighed minder om glas, men de er lettere, mere formbare og som regel mindre skrøbelige end glas. Gennemsigtige plastmaterialer har mange anvendelsesmuligheder, bl.a. til fremstilling af lampeskærme og biludstyr, til reklameskilte, til støjskærme på motorveje og til fremstilling af CD-omslag og andre former for emballage.

(17) De vigtigste gennemsigtige plastmaterialer er polymethylmethacrylat (eller acrylglas; herefter benævnt »PMMA«), polycarbonat (herefter benævnt »PC«), styren-acrylonitril-polymerer (herefter benævnt »SAN«) og polystyren (herefter benævnt »PS«). Disse forskellige plastmaterialer adskiller sig fra hinanden ved deres egenskaber og pris. PMMA er f.eks. kendetegnet ved at være meget vejrbestandigt og gennemsigtigt, mens PC er særlig slag- og varmefast. PS er mindre transparent end PMMA og PC, men er til gengæld billigere. PMMA fremstilles af MMA gennem en polymerisation. De øvrige gennemsigtige plastmaterialer fremstilles også gennem polymerisation, men på basis af andre udgangsstoffer.

(18) Ifølge parterne udgør samtlige gennemsigtige plastmaterialer et enkelt relevant produktmarked. Det begrundes med, at de til mange anvendelsesformål er indbyrdes substituerbare - f.eks. kan både PMMA og PC anvendes til lamper. Eventuelle forskelle mellem deres egenskaber kan mindskes ved at modificere produktionsprocessen for de pågældende plastmaterialer eller ved at tilsætte andre stoffer, og dette kan også smitte af på prisen. Med hensyn til holdbarhed, egenskaber og pris er forskellene ikke store mellem de forskellige gennemsigtige plastmaterialer.

(19) Kommissionens undersøgelse har vist, at selv om de forskellige plastmaterialer kan erstatte hinanden på bestemte områder, varierer substituerbarheden dog væsentligt fra det ene anvendelsesområde til det andet (se også Kommissionens beslutning af 28. juli 1992 i sag IV/M.160, Elf Atochem/Rohm & Haas). Konkurrenter og aftagere har bekræftet, at de forskellige gennemsigtige plastmaterialer ikke er indbyrdes substituerbare til alle formål. Det beror frem for alt på, at de forskellige gennemsigtige plastmaterialer som ovenfor nævnt har forskellige egenskaber, der gør dem særligt egnet eller uegnet til bestemte formål. Spørgsmålet om, hvorvidt hvert enkelt gennemsigtigt plastmateriale udgør et særskilt produktmarked, kan imidlertid forblive åbent, for selv hvis det antages, at der er tale om særskilte markeder giver det ikke anledning til konkurrenceretlige problemer.

(20) Under denne forudsætning er det kun PMMA, der udgør et relevant marked. VEBA/Hüls og Degussa beskæftiger sig ganske vist begge med PC, men deres kombinerede andel af dette marked udgør højst 15 %. Kun VEBA beskæftiger sig med PS, nemlig gennem Hüls, der har en markedsandel på under 15 %. Ingen af parterne beskæftiger sig med SAN.

(21) Gennemsigtige plastmaterialer bliver desuden solgt i forskellige former, nemlig som såkaldt »pressepulver« og som ekstruderede eller støbte plader. Pressepulver er et granulat, der forarbejdes og formes gennem opvarmning og ekstrudering eller en anden proces. Pressepulver udgør således også et mellemprodukt ved fremstillingen af ekstruderede plader. Støbte plader bliver derimod formstøbt direkte efter eller under polymerisationen uden at gå via pressepulverstadiet.

(22) Ifølge parterne udgør pressepulver og ekstruderede og støbte plader et enkelt marked. Det begrundes med, at ekstrudering eller sprøjtestøbning ikke fører substantielle kemiske forandringer med sig. Med hensyn til f.eks. egenskaber og pris er der heller ingen forskel mellem ekstruderede og støbte plader. De er fuldstændig substituerbare.

(23) Kommissionens undersøgelse viser, at plader er betydeligt dyrere end pressepulver, og aftagerne er heller ikke de samme. Spørgsmålet om, hvorvidt der findes et eller flere produktmarkeder, kan imidlertid forblive åbent, da konkurrenceforholdene ikke er grundlæggende forskellige for henholdsvis pressepulver og plader (se også Kommissionens beslutning af 28. juli 1992 i sag IV/M.160, Elf Atochem/Rohm & Haas).

4. *PVC-produktionshjælpemidler på acrylatbasis*

(24) Der er her tale om produkter, som gør det muligt at forarbejde PVC. De har form af pulver, og ved formgivningen af PVC sikrer de, at PVC'en kan passere gennem ekstrudersneglen uden at beskadige denne. De bidrager desuden til at forbedre slutproduktets overfladestruktur. PVC-produktionshjælpemidlerne benyttes ved forarbejdning af både

hård PVC og blød PVC og især ved fremstilling af folier, flasker og profiler. De funktioner, som PVC-produktionshjælpemidler på acrylatbasis tjener til at udføre, kan ikke udføres af andre materialer, og de udgør derfor et særskilt relevant produktmarked.

5. *Organosilaner*

(25) Organosilaner benyttes hovedsagelig som et vedhæftnings- og tværbindingsmiddel i f.eks. glasfibervæv, klæbemidler, tætningsmasse, dæk, maling, lak og vejrfaste coatings, der anvendes inden for bygningsindustrien. Der må skelnes mellem tre særskilte markeder for organosilaner.

(26) Organofunktionelle silaner benyttes som vedhæftningsmiddel mellem uorganiske materialer (såsom glas, mineraler, metal) og organiske polymerer (f.eks. termoplast), som et overflademodificerende stof til uorganiske og organiske materialer og som et tværbindingsmiddel for polymerer. Ved organofunktionelle silaner må der endvidere skelnes mellem »gummi-anvendelser« (f.eks. dækfremstilling) og »ikke-gummi-anvendelser«. Der benyttes også forskellige produktionsanlæg og produktionsmetoder til silaner til henholdsvis »gummianvendelser« og »ikke-gummi-anvendelser«. Kommissionens undersøgelse viser, at organofunktionelle silaner til »gummi-anvendelser« ikke kan erstattes af organofunktionelle silaner til »ikke-gummi-anvendelser«. De to typer organosilaner udgør derfor særskilte markeder.

(27) Den tredje gruppe organosilaner består af alkylsilaner, der takket være deres vandskyende egenskaber især benyttes inden for bygningsindustrien. Alkylsilaner fremstilles på andre produktionsanlæg end organofunktionelle silaner. På grund af deres særlige egenskaber udgør de ligeledes et særskilt marked.

6. *Siliciumtetrachlorid*

(28) Siliciumtetrachlorid er et kemikalie, der benyttes som udgangsstof ved fremstilling af pyrogen silica, silicatester, lysledere, syntetisk kvartsglas og andre produkter. Sammen med trichlorsilan (et udgangsstof for organosilaner) stammer siliciumtetrachlorid fra hydrochloreringen af siliciummetal.

(29) Fremstillingen og afsætningen af siliciumtetrachlorid er i høj grad betinget af de efterfølgende led på markedet. Ifølge parterne fremstilles siliciumtetrachlorid af virksomhederne selv i det efterfølgende led på markedet, eller det videreforarbejdes af de virksomheder, der hydrochlorerer siliciummetal, som er den proces, som siliciumtetrachlorid som tidligere nævnt stammer fra. Ved videreforarbejdningen af siliciumtetrachlorid til pyrogen silica opstår der store mængder saltsyre, der igen benyttes til hydrochlorering af siliciummetal (udgangsproduktet) og tilbageleveres til producenten af siliciumtetrachlorid. Denne industrielle integration resulterer i et lukket kredsløb. På grund af faren er transport af siliciumtetrachlorid kun tilladt i begrænset omfang.

7. *Pyrogen silica*

(30) Pyrogen silica fremstilles af siliciumtetrachlorid sammen med ilt og brint. Det bruges som hjælpestof i en række forskellige produkter. Det anvendes først og fremmest i elastomerer (til forbedring af de mekaniske egenskaber ved silikonegummi, f.eks. i tætningsmasse), i hærdeplast (til forbedring af egenskaberne ved umættet polyester, epoxyharpiks og acrylater) samt i maling og lak. Pyrogen silica kan i funktionsmæssig henseende ikke erstattes af andre materialer og udgør derfor et særskilt produktmarked.

8. *Diaminer/polyaminer*

(31) Ifølge parterne anvendes diaminer og polyaminer overvejende som hærdere i epoxyharpikssystemer. Epoxyharpikssystemer bruges i lak, i stål- og betoncoatings inden for bygning af skibe, tanke og bygninger samt i klæbestoffer. Disminer fremstilles på basis af forskellige kemiske stoffer. Parterne, der har adgang til isophoron, fremstiller isophorondiaminer, mens andre kemiske virksomheder fremstiller f.eks. ethylen- eller anilindiaminer.

(32) Ifølge parterne udfylder diaminer og polyaminer samme grundfunktion, idet de begge benyttes til tværbinding af epoxyharpikskæder. De enkelte diaminers egenskaber kan variere. Parterne har udtalt, at diaminer næsten altid anvendes blandet, således at forskellige diaminblandinger kan resultere i identiske egenskaber. Det er aftagerne selv, der med stor knowhow blander diaminerne, og som derfor meget hurtigt og uden nævneværdige omkostninger kan skifte til andre diaminblandinger. Parterne mener derfor, at diaminer og polyaminer udgør et enkelt produktmarked. Dette bekræftes i alt væsentligt af Kommissionens undersøgelse og af oplysninger fra aftagere og konkurrenter.

(33) Ifølge Kommissionens undersøgelse udgør isophorondiaminer heller ikke et særskilt produktmarked. Isophorondiaminer udgør derimod en del af det samlede marked for diaminer. Isophorondiaminer udgør mængdemæssigt ca. 25 % og værdimæssigt

ca. 30 % af det samlede marked for diaminer. Ifølge nogle aftagere er isophorondiaminer dog ikke substituerbare ved alle anvendelser. Det begrundes med, at de anvendte diaminer har indflydelse på slutproduktets, dvs. epoxyharpikssystemernes egenskaber, og i eksisterende produkter kan isophorondiaminer først erstattes af noget andet efter nye forsøg. I bestemte tilfælde skal sammensætningen af slutproduktet godkendes af myndighederne (det gælder f.eks. produkter til brug inden for bygningsindustrien) eller godkendes af aftageren af slutproduktet. I disse tilfælde er det ifølge de pågældende aftagere først muligt at erstatte isophorondiaminer med noget andet efter et vist tidsrum (op til to år), og det vil være forbundet med visse omkostninger på grund af behovet for at udvikle og efterprøve de nye sammensætninger. Dette gælder dog kun eksisterende sammensætninger og ikke nyudviklede sammensætninger, for i dette tilfælde kan brugeren frit vælge mellem de forskellige diaminer. Til de fleste anvendelsesformål kan isophorondiaminer allerede på nuværende tidspunkt umiddelbart erstattes af andre diaminer. Kun omkring 20 % af de isophorondiaminer, der anvendes i dag, kan ikke umiddelbart erstattes af andre diaminer. Dette forhold er ikke tilstrækkeligt til at konkludere, at isophorondiaminer udgør et særskilt marked. Kommissionen går derfor ud fra, at alle diaminer tilsammen udgør et enkelt relevant produktmarked.

9. *Reagenser til fremstilling af kationisk stivelse*

(34) Naturlig stivelse fra kartofler, majs og hvede omdannes ved hjælp af reagenser til kationisk stivelse. Kationisk stivelse benyttes inden for papirindustrien til masse- og overfladelimning af skrivepapir, indpakningspapir og bølgepap.

(35) Ifølge parterne fremstilles stivelsesreagenser i to faser. Der fremstilles først en reagens, der ikke kan udløse kationiseringsprocessen alene. Denne »forreagens« skal derpå forvandles til en »færdig reagens« ved hjælp af en reaktion med natronlud. De fleste producenter udbyder kun for-reagensen, der i modsætning til den færdige reagens kan lagres og transporteres uden problemer. For-reagenser og færdige reagenser udgør derfor særskilte produktmarkeder.

B. **Relevante geografiske markeder**

(36) Med undtagelse af markedet for siliciumtetrachlorid er samtlige de markeder, der er beskrevet ovenfor, mindst EØS-dækkende. Kommissionen har i forbindelse med sine undersøgelser ikke fundet holdepunkter for, at markederne skulle være mindre. Med hensyn til siliciumtetrachlorid skal der tages højde for det særlige forhold, der er beskrevet i betragtning 29, nemlig behovet for korte afstande mellem producent og aftager. Med hensyn til pyrogen silica er det Kommissionens opfattelse, at markedet er EØS-dækkende. Da pyrogen silica er et voluminøst materiale, er transportomkostningerne betydelige (op til 8 %). Importen fra producenter uden for Europa spiller ingen rolle (mindre end 1 %). Alle de aftagere, som Kommissionen har været i forbindelse med, har oplyst, at de kun benytter sig af europæiske leverandører, hvilket også skyldes behovet for kvalitetssikring. Selv i tilfælde af en mindre, men dog mærkbar prisstigning, er det usandsynligt, at aftagerne vil skifte til ikke-europæiske leverandører.

C. **Vurdering**

1. *MMA*

(37) MMA fremstilles hovedsagelig til producentens eget brug. Det åbne marked for MMA i EØS er derfor ikke særlig stort. Ifølge Kommissionens undersøgelser udgjorde markedsvolumenen i EØS i 1996 85-90 000 tons. Salgstallene fra parterne selv og deres konkurrenter tegner følgende billede af markedsandelenes fordeling ([1]):

	VEBA/ Röhm	Degussa	VEBA + Degussa	ICI	Atochem	Repsol	BASF	Import
Markedsandel i EØS i 1996 opgjort i mængde	[5-10] %	[10-15] %	[15-25] %	[30-50] %	[15-20] %	[10-20] %	[5-10] %	ca. 5 %

([1]) I den offentliggjorte udgave af denne beslutning er visse oplysninger udeladt eller erstattet af marginer, jf. artikel 17, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 4064/89 vedrørende beskyttelse af forretningshemmeligheder.

(38) Den førende virksomhed på MMA-markedet er ICI, der har andre stærke konkurrenter foruden VEBA/Degussa. Fusionen vil derfor ikke resultere i en dominerende stilling på dette marked.

2. *MAS*

(39) Også MAS fremstilles hovedsagelig til producentens eget brug. Det åbne marked for MAS i EØS udgør ifølge Kommissionens undersøgelser ca. 20 000 tons. Salgstallene fra parterne selv og deres konkurrenter tegner følgende billede af markedsandelenes fordeling:

	VEBA/ Röhm	Degussa	VEBA + Degussa	ICI	Atochem	BASF	Import
Markedsandel i EØS i 1996 opgjort i mængde	[5-10] %	[10-15] %	[15-25] %	[40-60] %	[10-15] %	[10-20] %	ca. 4 %

(40) Den førende virksomhed på MAS-markedet er ICI, der har andre stærke konkurrenter foruden VEBA/Degussa. Fusionen vil derfor ikke resultere i en dominerende stilling på dette marked.

3. *Gennemsigtige plastmaterialer*

(41) Ifølge oplysningerne fra parterne udgør det samlede EF-marked for gennemsigtige plastmaterialer ca. 330 000 tons i volumen svarende til 1 mia. ECU i værdi. VEBA/Röhms markedsandel udgør ca. [15-25] % i volumen og værdi, mens Degussas markedsandel andrager ca. [5-15] %, hvilket resulterer i en samlet markedsandel på ca. [20-35] %. Kommissionens undersøgelse bekræfter disse oplysninger. Hovedkonkurrenterne er BASF med en markedsandel på 15-25 %, Dow med en markedsandel på 10-15 % og Elf Atochem med en markedsandel på 10-15 %.

(42) Antages det, at PMMA udgør et særskilt marked, så repræsenterer det EF-dækkende marked en samlet volumen på ca. 220 000 tons eller en værdi på 600-650 mio. ECU med følgende fordeling af markedsandelene:

	VEBA/Röhm	Degussa	VEBA + Degussa	AtoHaas	ICI	BASF	Andre
Markedsandel i EØS i 1996	[20-30] %	[7-15] %	[30-40] %	[25-35] %	[10-15] %	[5-10] %	10-20 %

(43) Fusionen vil ganske vist gøre VEBA/Degussa til den førende virksomhed på PMMA-markedet i EF. Ved siden af parterne findes der dog flere konkurrenter, der med hensyn til bagudrettet integration og finansiel formåen kan sammenlignes med VEBA/Degussa. AtoHaas, der hidtil har været den førende virksomhed på markedet, har desuden en markedsandel, der ikke er meget mindre end parternes. Desuden kan PMMA i et vist omfang erstattes af andre gennemsigtige plastmaterialer, hvilket vil skabe et vist konkurrencepres. Selv hvis det således antages, at der findes et særskilt marked for PMMA, vil fusionen ikke resultere i en dominerende stilling.

(44) Fusionen vil heller ikke på PMMA-markedet føre til et dominerende oligopol bestående af VEBA/Degussa og AtoHaas. VEBA/Degussa og AtoHaas vil efter fusionen have en sammenlagt markedsandel på over 55 %. Markedet er imidlertid meget lidt gennemsigtigt. PMMA fremstilles og sælges i talrige former og kvaliteter. Kommissionens undersøgelse viser, at produktkvalitet og service er mindst lige så vigtige for kunderne som prisen. Hindringerne for markedsadgang er ubetydelige. Det bekræftes af den omstændighed, at det er lykkedes en række østeuropæiske producenter (især Agrobiochim fra Bulgarien) og østasiatiske producenter (især Chimei Corp. fra Taiwan og Lucky fra Sydkorea) at trænge ind på markedet de sidste fem år. Af disse grunde kan det ikke forventes, at fusionen vil føre til dannelse af et markedsdominerende oligopol for PMMA.

4. *PVC-produktionshjælpemidler på acrylatbasis*

(45) Det EF-dækkende marked for PVC-produktionshjælpemidler på acrylatbasis repræsenterer et samlet volumen på 30 000 tons eller en værdi på

noget under 100 mio. ECU. Ifølge Kommissionens undersøgelser vil parterne efter fusionen besidde en fælles markedsandel på ca. [15-30] % (VEBA [0-10] % og Degussa ca. [15-25] %). Markedets førende virksomhed er helt klart Rohm & Haas med en markedsandel på [55-70] %. Den eneste anden konkurrent med en markedsandel på over 10 % er Kaneka med en markedsandel på [10-15] %. Fusionen vil derfor ikke give parterne en dominerende stilling. Den omstændighed, at markedsstrukturen kun vil ændre sig meget lidt på grund af fusionen, gør det usandsynligt, at fusionen vil skabe eller styrke en fælles dominerende stilling for parterne og Rohm & Haas.

5. *Organosilaner*

(46) Inden for organofunktionelle silaner beskæftiger Hüls sig kun med de såkaldte »ikke-gummi-anvendelser«, hvor virksomheden har en EF-dækkende markedsandel på [40-50] %, mens Degussa stort set ikke opererer på dette marked (markedsandel på under 1 %).

(47) Når det kommer til de sålkaldte »gummi-anvendelser«, står Degussa til gengæld stærkt. Indtil 1990 havde Degussa patent på de svovlfunktionelle silaner, der anvendes her, og virksomheden har stadig en markedsandel på [>75] %. Hüls opererer ikke på dette marked. Ifølge oplysninger fra parterne, som bekræftes af aftagerne, er hovedkonkurrenten på dette område Witco/Osi, der har en markedsandel på ca. 18 %. Witco begyndte først at udbyde svovlfunktionelle silaner i 1996.

(48) Da parterne kun opererer på ét marked hver, vil fusionen ikke føre til en sammenlægning af markedsandele. Og da aftagerne ikke er de samme, er der ingen grund til at frygte en såkaldt »porteføljeeffekt«.

(49) På markedet for alkylsilaner har parterne en samlet markedsandel på under 15 %. Den klart førende virksomhed på markedet er Wacker med en markedsandel på 50-60 %. Fusionen vil derfor ikke resultere i en dominerende stilling på dette marked.

6. *Siliciumtetrachlorid*

(50) Degussa bruger hele sin produktion af siliciumtetrachlorid i Antwerpen som udgangsstof for fremstillingen af pyrogen silica. VEBA/Hüls leverer hovedsagelig til Cabot-Hüls og Degussa som led i et samarbejde om produktionen af pyrogen silica. Andre producenter af siliciumtetrachlorid er Wacker, der benytter stoffet til fremstilling af pyrogen silica, og Dow, der ligeledes har indgået et produktionssamarbejde om fremstilling af pyrogen silica. På grund af transportproblemerne er det geografiske marked for siliciumtetrachlorid begrænset til produktionsstedet, så fusionen vil ikke medføre en sammenlægning af parternes markedsandele.

7. *Pyrogen silica*

(51) Produktionen af pyrogen silica foregår normalt i et lukket kredsløb, hvor leverandøren af udgangsstoffet — siliciumtetrachlorid eller trichlorsilan — tager den saltsyre, der opstår ved produktionen af pyrogen silica, tilbage. Leverandøren af udgangsstofferne benytter saltsyren til fremstilling af udgangsstofferne (dvs. til hydrochlorering af siliciummetal). Det betyder, at producenten af pyrogen silica enten må arbejde tæt sammen med en anden virksomhed eller integrere de forudgående produktionsfaser i sin egen virksomhed.

(52) Både i EØS og i resten af verden er markedet for pyrogen silica meget koncentreret. Der findes kun tre producenter i Europa, nemlig Degussa, Cabot og Wacker. I USA fremstilles pyrogen silica af Cabot og Degussa, i Japan af Tokuyama Soda og Nippon Aerosil, der er et joint venture mellem Degussa og Mitsubishi. Andre producenter såsom Oriana i Ukraine spiller ingen større rolle. Salget af pyrogen silica i EØS beløber sig til ca. 160 mio. ECU. Ifølge Kommissionens undersøgelse har Degussa i EF en markedsandel på omkring [50-60] %, mens Wacker og Cabot har en markedsandel på henholdsvis [15-25] % og [25-35] %.

(53) Degussa har produktionsanlæg i Rheinfelden og Antwerpen. Produktionen af udgangsstofferne er integreret i Degussas virksomhed i Antwerpen, og det samme bliver tilfældet i Rheinfelden efter overtagelsen af Hüls. Wacker har produktionsfaciliteter i Burghausen og Kempten, hvor også udgangsstofferne produceres. Cabot har produktionsfaciliteter i Barry (Wales), hvortil udgangsstofferne leveres af Dow Corning.

(54) I Rheinfelden producerer Cabot pyrogen silica som led i et joint venture med Hüls benævnt Cabot Hüls GmbH. Udgangsstofferne leveres af Hüls, som også aftager biproduktet (saltsyre) fra joint ventureselskabet. Hüls leverer også mange andre tjenester, f.eks. affaldsbehandling, sikkerhedsforanstaltninger og internt brandværn. Ifølge joint venture-aftalen har VEBA og Cabot samme antal stemmerettigheder. Der kræves enstemmighed på generalforsamlingen i forbindelse med beslutninger vedrørende fast ejendom, langfristede lejekontrakter, samarbejde med andre virksomheder, aftaler om industrielle ejendomsrettigheder, budgettet, lån samt aftaler om levering eller salg af produkter fremstillet af Cabot-Hüls. Hüls og Cabot udpeger en direktør hver. De to direktører er ansvarlige for hver deres områder, og den af Hüls udpegede direktør rapporterer til den af Cabot udpegede direktør. Joint venture-selskabets overskud og tab fordeles ligeligt mellem Hüls og Cabot. Ifølge en

leveringsaftale indgået mellem Cabot Hüls og Cabot er Cabot Hüls forpligtet til at levere visse mindstemængder af pyrogen silica til Cabot, hvilket i praksis betyder, at hele Cabot Hüls' produktion sælges til Cabot. Den pris, som joint venture selskabet får for den leverede pyrogene silica, afhænger af den pris, som Cabot gennemsnitligt opnår ved salg af pyrogen silica.

(55) Da VEBA, via sin andel i joint venturet med Cabot, har interesser i et af de to produktionsanlæg, der drives af Degussas største konkurrenter i Europa, vil fusionen efter VEBA's overtagelse af Degussa resultere i en dominerende stilling for VEBA/Degussa på markedet for pyrogen silica. Degussa er entydigt den førende virksomhed på markedet i Europa med en markedsandel på 50-60 %. Som følge af joint venture-selskabet mellem Cabot og VEBA vil der eksistere en strukturel forbindelse mellem dem, som vil svække Cabots stilling som konkurrent betydeligt. På grund af de kontraktlige forbindelser mellem VEBA og Cabot-Hüls vil VEBA/Degussa være nøje underrettet om Cabots prispolitik på markedet for pyrogen silica og kunne indrette sin egen prispolitik derefter. Den nuværende gennemsigtighed på markedet, som skyldes produktets ensartethed, vil blive væsentligt forøget efter fusionen. Den omstændighed, at VEBA i kraft af sin andel i joint venture-selskabet Cabot-Hüls' overskud umiddelbart har fordel af et højere prisniveau hos Cabot, vil modvirke priskonkurrence mellem Cabot og VEBA/Degussa. Den tilbageværende konkurrent på markedet, Wacker, vil ikke længere indtage en tilstrækkelig stærk stilling på markedet til at kunne skabe et effektivt konkurrencepres og til at kunne forhindre VEBA/Degussa i at optræde uafhængigt af aftagerne og konkurrenterne på markedet. Aftagerne af pyrogen silica er derfor overvejende kritiske over for fusionen mellem VEBA og Degussa, så længe VEBA opretholder sine forbindelser med en vigtig konkurrent via et joint venture-selskab. Desuden er der store hindringer for nye virksomheders adgang til markedet, da det kræver store investeringer at anlægge et nyt produktionsanlæg til fremstilling af pyrogen silica, og da den særlige produktionsproces betyder, at der skal findes en leverandør af udgangsstofferne og en aftager af saltsyren. Der er ikke trængt nye konkurrenter ind på markedet de sidste fem år.

(56) For at imødekomme Kommissionens betænkeligheder har VEBA givet tilsagn om at afhænde sin andel i Cabot-Hüls GmbH senest den [. . .] til en køber, der hverken tilhører VEBA- eller Degussa-koncernen, eller som VEBA eller Degussa har kapitalinteresser i, eller med hvem der optræder et personsammenfald. Såfremt afhændelsen ikke har fundet sted inden den fastsatte dato, vil VEBA overdrage alle sine stemmerettigheder og ledelsesfunktioner til en neutral og uafhængig administrator, som skal godkendes af Kommissionen. Administratoren vil blive tildelt et uigenkaldeligt mandat til at afhænde VEBA's kapitalandele senest den [. . .] til en køber, der hverken tilhører VEBA- eller Degussa-koncernen, eller som VEBA eller Degussa har kapitalinteresser i, eller med hvem der optræder et personsammenfald.

(57) Det er Kommissionens opfattelse, at tilsagnet om en selskabsretlig adskillelse mellem VEBA og joint venture-selskabet Cabot-Hüls hindrer, at VEBA/Degussa opnår en markedsdominerende stilling. Cabot fortsætter dermed som en selvstændig konkurrent til VEBA/Degussa. Denne opfattelse deles af de aftagere, der har været kritiske over for fusionen.

(58) Selv om Hüls vil fortsætte med at levere udgangsstoffer (siliciumtetrachlorid og trichlorsilan) til Cabot, og selv om Hüls vil fortsætte med at modtage den saltsyre, der opstår ved produktionen af pyrogen silica, fra Cabot, kan det ikke konkluderes, at virksomhederne ikke vil optræde som konkurrenter på markedet. Disse gensidige leverancer skyldes det produktionsspecifikke lukkede kredsløb, som parterne har beskrevet. De er også nødvendige for at sikre, at Cabot også i fremtiden kan optræde som selvstændig konkurrent på markedet. Kommissionen går dermed ud fra, at Hüls også i fremtiden vil levere udgangsstoffer til Cabot. Kommissionen er underrettet om, at der vil blive indgået leveringsaftaler, som vil sikre produktionsanlæggenes fortsatte konkurrencedygtighed. Den omstændighed, at Hüls også hidtil har leveret udgangsstoffer til såvel joint venture-selskabet Cabot-Hüls som Degussa, har ifølge Kommissionens undersøgelser ikke foranlediget Cabot og Degussa til ikke at optræde uafhængigt af hinanden på markedet. Desuden er Cabot ikke ensidigt afhængig af Hüls, eftersom Hüls er afhængig af saltsyreleverancer fra Cabot. Cabot er også uafhængig af leverancer fra Hüls til sin anden fabrik i Barry i Wales.

(59) For at sætte Kommissionen i stand til at kontrollere, at tilsagnet overholdes, vil det blive pålagt VEBA at aflægge rapport til Kommissionen om gennemførelsen ved begyndelsen af hver måned.

8. *Diaminer/polyaminer*

(60) Ifølge parterne repræsenterer det EF-dækkende marked for diaminer/polyaminer et samlet volumen på ca. 31 800 tons eller en værdi på ca. 116 mio. ECU. Markedsandelene fordeler sig nogenlunde således:

	VEBA/Hüls	Degussa	VEBA + Degussa	BASF	Bayer	Andre
Markedsandel i EØS i 1996	[20-30] %	[5-10] %	[25-35] %	[20-30] %	[15-25] %	20-30 %

(61) På markedet for diaminer/polyaminer vil fusionen ikke skabe en dominerende stilling. Foruden de stærke konkurrenter BASF og Bayer indes der mindre udbydere. Der er intet, der tyder på, at der vil opstå et dominerende oligopol bestående af parterne, BASF og Bayer. Diaminer er ikke homogene produkter. De førende producenter har hvert deres produktudbud baseret på forskellige kemiske udgangsprodukter. Også priserne på de forskellige diamintyper varierer.

9. Reagenser til fremstilling af kationisk stivelse

(62) Dette marked er lille: markedsvolumenen i EØS, inklusive. »captive use« og færdige reagenser, andrager mellem 25 000 og 30 000 tons, mens det eksklusive »captive use« og færdige reagenser andrager 10-15 000 ton. Markedsandelene fordeler sig således:

	VEBA/Servo	Degussa	VEBA + Degussa	CFZ	Andre
Markedsandel i EØS i 1996	[15-20] %	[17-23] %	[35-40] %	[25-35] %	[30-40] %

(63) Der findes også andre, men mindre producenter af stivelsesreagenser. To producenter, nemlig Raisio og Roquette, producerer reagenser til fremstilling af kationisk stivelse, men hovedsagelig eller udelukkende til eget brug. Det er imidlertid tænkeligt, at de kunne forøge henholdsvis påbegynde produktion med henblik på salg til tredjeparter, hvis markedsvilkårene tegner sig tilstrækkeligt positive. I 1995 trængte det amerikanske selskab Dow desuden ind på markedet — dets markedsandel er stadig lille, men den er stigende. Fusionen vil således hverken resultere i en enedominerende stilling på markedet eller i en oligopolistisk markedsdominerende stilling.

(64) Hvad færdige reagenser angår vil der ikke ske nogen sammenlægning af markedsandele, og Degussas stilling på markedet vil således heller ikke blive styrket, da Hüls/Servo ikke opererer på dette område.

VI. **KONKLUSION**

(65) Af de årsager, der er redegjort for i det foregående, må det formodes, at fusionen ikke vil skabe eller styrke en dominerende stilling, som følge af hvilken der vil blive lagt alvorlige hindringer i vejen for den effektive konkurrence inden for fællesmarkedet eller en væsentlig del heraf, forudsat at VEBA overholder det tilsagn, der er gengivet i betragtning 56. For at sætte Kommissionen i stand til at kontrollere, at betingelsen overholdes, er det nødvendigt at pålægge VEBA at aflægge rapport om overholdelsen af betingelsen. Fusionen bør derfor erklæres forenelig med fællesmarkedet og EØS-aftalen i overensstemmelse med fusionsforordningens artikel 2, stk. 2, og EØS-aftalens artikel 57 —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Fusionen mellem VEBA AG og Degussa AG erklæres forenelig med fællesmarkedet og EØS-aftalen, forudsat at den i artikel 2 anførte betingelse overholdes.

Artikel 2

Denne beslutning er betinget af, at VEBA AG overholder følgende tilsagn:

a) Senest den [...] afhænder VEBA AG sin andel i Cabot-Hüls GmbH til en køber, der hverken tilhører VEBA AG-koncernen eller Degussa AG-koncernen, eller som VEBA AG eller Degussa AG har kapitalinteresser i, eller med hvem der optræder et personsammenfald.

b) Såfremt den i litra a) nævnte afhændelse ikke har fundet sted senest den fastsatte dato, overdrager VEBA AG alle sine stemmerettigheder og ledelsesfunktioner til en neutral og uafhængig administrator. Administratoren skal godkendes af Kommissionen.

c) Administratoren tildeles et uigenkaldeligt mandat til at afhænde VEBA AG's kapitalandele senest den [. . .] til en køber, der hverken tilhører VEBA AG-koncernen eller Degussa AG-koncernen, eller som VEBA AG eller Degussa AG har kapitalinteresser i, eller med hvem der optræder et personsammenfald.

Artikel 3

Det pålægges VEBA AG at aflægge rapport til Kommissionen ved begyndelsen af hver måned om overholdelsen af den i artikel 2 anførte betingelse.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til:

VEBA AG
Bennigsenplatz 1
D-40474 Düsseldorf.

Udfærdiget i Bruxelles, den 3. december 1997.

På Kommissionens vegne
Karel VAN MIERT
Medlem af Kommissionen